

Nr 221.

Godkänd av första kammaren den 30 maj 1924.

Godkänd av andra kammaren den 30 maj 1924.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående anslag till lindring av fraktkostnaderna för kalk jämte i ämnet väckta motioner.

(Jordbruksutskottets utlåtande nr 55.)

Till Konungen.

Under punkt 80 i nionde huvudtiteln av årets statsverksproposition har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till lindring av fraktkostnaderna vid transport å järnväg av kalk och kalkstensmjöl för jordbrukets behov till orter inom Dalarna och Norrland anvisa för budgetåret 1924—1925 ett extra förslagsanslag av 250,000 kronor.

I detta sammanhang har riksdagen till behandling förehäft följande inom riksdagen väckta motioner, nämligen:

1) nr 50 i första kammaren, likalydande med nr 78 i andra kammaren, vari hemställts, att riksdagen måtte till lindring av fraktkostnaderna vid transport å järnväg av kalk och kalkstensmjöl för jordbrukets behov till orter inom hela landet, enligt förutvarande bestämmelser, anvisa för budgetåret 1924—1925 ett extra förslagsanslag av 800,000 kronor;

2) nr 107 i första kammaren, likalydande med nr 292 i andra kammaren, vari hemställts, att riksdagen måtte till lindring av fraktkostnader vid transport å järnväg av kalk, kalkstensmjöl och mägerl för jordbrukets behov anvisa för budgetåret 1924—1925 ett extra förslagsanslag av 650,000 kronor;

3) nr 108 i första kammaren, likalydande med nr 207 i andra kammaren, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att till fraktlindring vid transport å järnväg av kalk, kalkstensmjöl och mägerl för jordbrukets behov, utan annan begränsning med hänsyn till belägenheten av den ort, till vilken transporten äger rum, än den hittills gällande, för budgetåret 1924—1925, bevilja ett extra förslagsanslag av 650,000 kronor att utgå efter enahanda grunder som för budgetåret 1923—1924; samt

4) nr 200 i andra kammaren, vari hemställts, att riksdagen, med godkännande i huvudsak av de grunder, som hittills varit gällande för åtnjutande av statsbidrag för kalktransporter, ville besluta att till lindring av fraktkostnader vid transport å järnväg av kalk, kalkstensmjöl och mägerl för jordbrukets behov anvisa för budgetåret 1924—1925 ett extra förslagsanslag av 650,000 kronor.

Genom Kungl. Maj:ts förevarande framställning har frågan angående anslag till lindring av fraktkostnaderna för kalk kommit i ett helt och hållet nytt läge. Under det sålunda den hittills medgivna fraktlindringen utgått för landets jordbruk i sin helhet skulle densamma enligt Kungl. Maj:ts förslag nu allenast ifrågakomma beträffande transporter till orter inom Dalarna och Norrland. Även om riksdagen för sin del inser det berättigade däri, att jordbruket inom landets norra delar kommer i en gynnsammare ställning beträffande fraktlindringens åtnjutande än enligt nu gällande regler, torde detta å andra sidan icke böra ske till allt för stort förfång för tillgodogörandet av jordbrukets produktionskraft uti övriga delar av landet.

Riksdagen anser sig därför till en början endast kunna på sådant sätt biträda Eders Kungl. Maj:ts förslag, att de däri föreslagna grunderna för fraktlindrings åtnjutande må avse allenast transporter till orter liggande norr om Orsa och Bollnäs stationer. Särskild anledning torde nämligen enligt riksdagens mening icke föreligga att ställa södra delarna av Dalarna eller Norrland i annan ställning i förevarande avseende än exempelvis Värmland eller andra från kalkbruken väl så avlägsna delar av landet i övrigt.

Beträffande alltså de delar av landet, vilka icke äro belägna norr om Orsa och Bollnäs järnvägsstationer, synes riksdagen statsbidraget för fraktlindring av kalk böra fortfarande utgå efter huvudsakligen nu gällande grunder.

För ernående emellertid ur statsfinansiell synpunkt av nödig begränsning av anslaget ifråga, synes dock sådan ändring böra vidtagas uti förevarande grunder, att större statsbidrag icke må utgå än att fraktkostnaden efter avdrag av statsbidraget utgör minst 65 öre per 100 kilogram i stället för nu gällande 60 öre per 100 kilogram. Detta bör givetvis gälla jämväl i fråga om fraktlindring vid transporter till de orter inom Dalarna och Norrland, beträffande vilka riksdagen på sätt ovan nämnts biträtt Eders Kungl. Maj:ts förslag. En ytterligare begränsning av anslaget torde möjliggöras genom ytterligare inskränkning av den uti propositionen berörda, under kristiden vissa enskilda banor medgivna rätten att i samtrafik få tillgodoräkna sig tilläggsavgifter, särskilda s. k. banavgifter, vid transport av jordbrukskalk.

Rörande storleken av det sålunda för ändamålet erforderliga anslaget för budgetåret 1924—1925, torde enligt verkställda undersökningar ett belopp av 650,000 kronor böra vara tillräckligt. Under åberopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning och de i ämnet väckta motionerna, till lindring av fraktkostnader vid transport å järnväg av kalk, kalkstensmjöl och mäger för jordbrukets behov anvisat för budgetåret 1924—1925 ett extra förslagsanslag av 650,000 kronor.

Stockholm den 30 maj 1924.

Med undersätlig vördnad.